

Stolp en natuur

Deze nieuwsbrief gaat vergezeld* van een themanummer van het tijdschrift *Tussen Duin & Dijk*. De Boerderijstichting is zeer verheugd over de samenwerking en beveelt het tijdschrift bij onze leden van harte aan. Hierbij een inleiding van de redactie van *Tussen Duin & Dijk*.

* Alleen toezending aan leden en contribuanten.

2003 was het jaar waarin aandacht werd gevraagd voor de speciale waarden van de boerderijen in ons landschap. Al in januari werd in het Provinciehuis een tentoonstelling geopend onder de titel: Boerderijen in Noord-Holland, waarin met name gewezen werd op de culturele waarde van onze stolpboerderijen. De redactie van het tijdschrift *Tussen Duin & Dijk*, waarin aandacht wordt besteed aan onderzoek en bescherming van de natuur in Noord-Holland in al zijn facetten, heeft toen al gemeend op die bijzondere belangstelling te moeten inspelen. Dit in de vorm van het uitbrengen van een extra nummer, waarin het accent

zou liggen op de natuurwaarden in en rond de boerderij. De bedoeling was om dat 'boerderijnummer' als extra nummer uit te brengen in 2003. Maar het bleef helaas lang onzeker of hiervoor de financiële middelen gevonden konden worden. Nu is dat gelukt, met de medewerking van Landschap Noord-Holland en het Prins Bernhardfonds. Wij zijn daardoor ook in staat de oplage van dit extra nummer aanzienlijk te verhogen, zodat ook de leden van de Boerderijstichting Noord-Holland dit nummer ontvangen. Dit extra nummer vormt voor de redactie een mooie gelegenheid om haar bestaan onder de aandacht te brengen

De Stolp: Stap voor Stap te Kijk

De cursus *De Stolp stap voor stap* blijkt in een grote behoefte te voorzien en was in korte tijd volgeboekt. Met stolpbewoners als belangrijkste doelgroep vormen de behandelde onderwerpen grondstoffen voor een brede kijk op de stolpboerderij zowel agrarisch als wat betreft ontwikkeling, typologie en constructie. De voorbeelden van herbesteding en restauraties en de

behandelde onderwerpen als boerenherfplanting en kleurgebruik completeren de informatie. De praktijksituatie was op de drie excursies rijkelijk voorhanden. De 'groeimap' zorgt daarbij voor een blijvend naslagwerk. De cursus wordt komend najaar herhaald in samenwerking met de Westelijke Land- en Tuinbouworganisatie (WLTO).

Al enkele malen aangekondigd en al enkele malen in datum verschoven: de nieuwe versie van het boek *De Stolp te Kijk*. De geheel herziene versie van de laatste druk die in 1991 uitkwam. Een stolpenprentenboek is het ook; met bijna 200 illustraties. In dit nummer meer informatie over tekst, beeld, verkrijgbaarheid en bon voor bestelling. De presentatie is op 3 mei 2004 als het eerste exemplaar, -samen met de bevindingen en aanbevelingen van '2003 Jaar van de Boerderij', - wordt aangeboden aan de Commissaris der Koningin.

Bij deze nieuwsbrief is de acceptgirokaart voor de bijdrage 2004 (€ 15,-; meer mag!) meegezonden. Degenen die automatisch overmaken verzoeken wij deze wijze van betalen om te zetten in de reguliere betalingswijze. ▲

Boerenerven en natuur in het themanummer *Tussen Duin & Dijk*. Erf en boomgaard van langhuisstolp in Beets

FOTO: MART GROENTJES

van allen die al jaren hun energie besteden aan het behoud van de typerende bouwvormen, die zo bepalend zijn in het open Noord-Hollandse landschap.

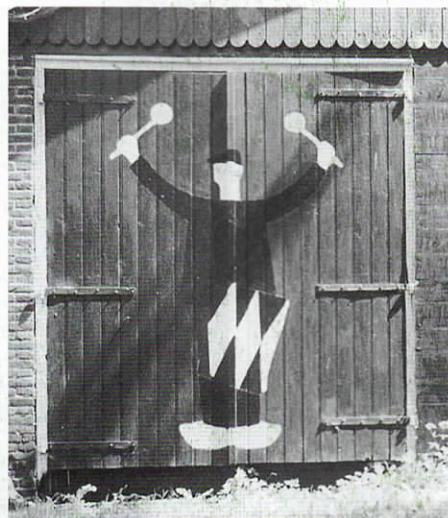
Boerderij en natuur

Wij hopen dat met dit nummer duidelijk te maken, hoe het boerenbedrijf door voorzieningen aan de gebouwen en de inrichting van de boerenerven ook van grote betekenis kan zijn voor het voortbestaan van plant- en diersoorten. Daarnaast hopen we met dit nummer ons blad onder de aandacht te brengen van degenen die door hun beroep en bewoning dagelijks de natuur in hun directe omgeving ervaren. Als u geïnteresseerd bent geraakt door de inhoud, is dat wellicht een aanleiding voor u een abonnement op *Tussen Duin & Dijk* te nemen. Het blad verschijnt viermaal per jaar en besteedt aandacht aan alles wat leeft en groeit in onze provincie. Om de kosten hoeft u het niet te laten: het kost € 12,50 per jaar. Uw steun kunnen wij goed gebruiken!

Redactie *Tussen Duin & Dijk* ▲

INHOUD

- ▲ *Op stapel: De Stolp te Kijk*
- ▲ *What's in a name..?*
- ▲ *Boeren in de stolp (2)*
- ▲ *Darsdeuren met of zonder?*
- ▲ *De stolpen van Jaap de Wit*
- ▲ *Perfect bedrijfsgebouw*
- ▲ *Stolpen in het nieuws*

Op 3 mei is de presentatie van het boek *De Stolp te Kijk*. Over darsdeuren aandacht in dit nummer.

van Overbeek

makelaars/taxateurs

www.vanoverbeek.nl

VALKENBURGERSTRAAT 212-214
1011 ND AMSTERDAM
T 020 671 61 91

BUIKSLOTERMEERPLEIN 377
1025 XE AMSTERDAM
T 020 494 11 11

TRAMPLEIN 8
1441 GP PURMEREND
T 0299 42 88 98

KLEINE KERKSTRAAT 4
1135 AT EDAM
T 0299 37 30 40

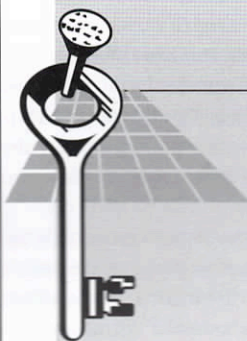
LEPELAAR 3
1628 CZ HOORN
T 0229 27 17 77

HOOFDSTRAAT 215
1611 EA BOVENKARPEL
T 0228 52 10 52

ARCHITECTEN- EN
INGENIEURSBUREAU
W.A. DE HERDER BNA

Varkensgrasweg 3 - 5
WESTERLAND - HIPPOLYTUSHOEF

telefoon: 0227 - 591474
telefax: 0227 - 591931

KWANTES MAKELAARDIJ CV DE SLEUTEL TOT AGRARISCH BEZIT

- Aan- en verkoop van bedrijven en land
- Aan- en verkoop buitengewoon en particulier onroerend goed
- Onteigening
- Pachtzaken
- Melkquotum
- Agrarische taxaties
- Financierings- en verbouwingstaxaties
- Advies en begeleiding bij emigratie (Interfarms Emigratieservice)
- Specialist in Buiten Wonen

Bezoek ook onze site www.kwantesmakelaardij.nl voor ons volledige aanbod.
Middenweg 9 • Andijk • (0228) 59 22 44 • www.kwantesmakelaardij.nl

DEELNEMER INTERFARMS EMIGRATIESERVICE

SCHILDERSBEDRIJF DE VERFFRAAIJER!

schilderen - behangen - beglazen - kleuradviezen - decoraties - onderhoudsschema's - klein onderhoud

Uw kostbare stolpboerderij wordt door ons deskundig en k(l)eurig verzorgd!

Kerkstraat 40
1687 AS WOGNUM

0229 - 575 243
0622 - 799 263

www.deverffraaijer.nl

info@vanbenshop.nl

Bouwbedrijf G.J. Rotteveel & Zn. v.o.f.

AANNEMERS B. & U.

*Voor alle
bouwwerken
op en om
het boeren erf.*

ZUIDERVAART 133, 1847 LK ZUID SCHERMER
TELEFOON 072 - 5044256, FAX 072 - 5044513

Tevens:
verkoop/advies
impregneermiddelen
steigerverhuur/verkoop
loodaansluitingen

**SNIJ-/KNIPVOEGWERK;
RENOVATIEWERK;
MILIEUVRIENDELIJKE
GEVELREINIGING;
IMPREGNEREN**

Zandvaart 17, 1764 NJ Breezand
Tel. 0223 52 09 19, Fax 0223 52 10 11
www.dvivanloon.nl, frank@dvivanloon.nl

*Sinds 1924 een
begrip in de regio*

S I J M

RIETDEKKERSBEDRIJF

DORPSSTRAAT 179 1689 GB ZWAAG
TELEFOON: 0229 - 262140 FAX: 0229 - 581108

Op stapel: De Stolp te Kijk

De nieuwe versie van het boek *De Stolp te Kijk* verschijnt eind april en zal vanaf 1 mei leverbaar zijn. De verschijning was eerder gepland maar de vele activiteiten in het Jaar van de Boerderij noopten ons tot enig uitstel. De hoofdstukken uit de vorige versie van het boek, uitgebracht in 1991, zijn zowel aangepast als aangevuld en een nieuw hoofdstuk met zeven interviews is toegevoegd. Het beeldmateriaal is grotendeels nieuw met veel kleur.

Boerderijen rond Amsterdam, tekening Claesz. Jansz. Vlascher (begin 17^e eeuw).

Zeven stolp-statements

'Het is moeilijk de stolp in de benen te houden'. Aldus Vok Kay, wethouder en tegelijkertijd agrariër in Twisk. Hij boert zelf nog in een stolp, temidden van plaatsgenoten die, uit alle windstreken gekomen, de meeste stolpen in dit pracht dorp nu als burger en buitenlui bewonen.

De opmerking van Kay is één van de typerende uitspraken die zeven stolpenkenners laten afdrukken in het boek dat in april verschijnt. De zeven interviews geven een treffend beeld hoe de vlag erbij staat als je het hebt over de stolpen in West-Friesland en de rest van Noord-Holland. Hoeveel stolpen zijn er al niet verdwenen, door brand, langdurig verval en sloop? Of door al te rigoureuze verbouwingen waarmee de oorspronkelijk sobere, maar o zo krachtige vorm van dit markante boerderijtype verandert in een quasi nostalgisch landhuis, compleet met wulps golvend riet en waterput in de Gamma-tuin. 'Als ze wegvallen, vallen ze pas op' zegt makelaar Jorg Kwantes uit Andijk in een ander interview in dezelfde reeks.

Sloop of Funfarm?

Dik driehonderd jaar lang was de stolp een bij uitstek efficiënt agrarisch bedrijfsgebouw. Maar dat is verleden tijd. De her en der in het platteland gestrooide grote stallen en

megaschuren stallen bewijzen dat de boer het over een andere boeg moet gooien vanwege schaalvergroting, milieu-eisen en Europese regelgeving. Kon de boer eeuwenlang met maximaal 16 stuks melkvee de stolp en zijn bedrijf 'in de benen houden', nu zijn aantallen van (meer dan) 100 koeien vereist en verdwijnen er elke drie van de vier agrariërs. En de stolp? Als die al niet mee verdwijnt, krijgt de boerderij een andere functie. In de meeste gevallen een woonstolp, maar ook atelier of galerie, praktijkruimte of kantoor, kroeg of kerk. Of zelfs een 'Funfarm'.

In *De stolp te Kijk* komen zowel de historie, de ontwikkelingsgeschiedenis als de gebruiksmogelijkheden uitvoerig aan de orde. Johan Schilstra (1915-1998) behandelt de stolpboerderij vanuit het perspectief van het veranderende landschap, de inpolderingen en de watersneden. Hij beschrijft 'de uurgrens' als maat voor de ligging en specifieke functie van de boerderij; maximaal een uur vanaf de stad of dorp als verzorgingscentrum en twee uren gaans naar de dichtstbijzijnde markt voor kaas en koe-handel (in de goede zin van dat woord). De stadsboerderijen, zoals die van Enkhuizen komen aan bod, de Westwouderpolder onder Akersloot en de schaalvergroting van het agrarisch bedrijf. Deze onderwerpen waren ook opgenomen in de eerdere druk van het boek. Het toen gepubliceerde hoofdstuk 'Toekomst voor de stolp' werd geschreven in 1991 en is in het nieuwe boek aangevuld met commentaar op hoe zijn toekomstvisie ruim 12 jaar later al of niet bewaarheid is.

Van bronstijdboerderij tot woonstolp

Het hoofdstuk 'De ontwikkelingsgeschiedenis' van L. Brandts Buys (auteur ook van de 'Stolpenbijbel') belicht de wording van de stolpboerderij. Stap voor stap gegroeid uit de eenvoudige West-Friese langhuisboerderij die van bronstijd tot middeleeuwen nauwelijks veranderde. Als gevolg van de inpolderingen en droogmakerijen veranderde de stolp van gebruik en vooral van vorm: alle functies van het boerenbedrijf én woning onder één hoog, piramidaal dak. Dit hoofdstuk, ook opgenomen in de eerdere druk, is in leesbare vorm herschreven en voorzien van veel nieuw beeldmateriaal.

Cornelis de Jong, gerenommeerd architect van stolp-restauraties, beschrijft voorbeelden van vorm en bouw en 'Het verbouwen van

een stolp'. Zo komen 'onvolledige stolpen' aan bod, een verbouwingsplan uit 1895 (toen stolpen ook veranderingen ondergingen) en toont hij aan de hand van vele tekeningen en foto's ingrijpende verbouwingen tot woonboerderij, o.a. 'De Barmhartige Samaritaan' in Westerblokker en een vaarboerderij in Grootchermer. De verschillende mogelijkheden tot bestemmingsverandering worden behandeld maar ook nieuwgebouwde, agrarisch in bedrijf zijnde boerderijen. Tenslotte laat hij met foto's en tekeningen vele typische bouw-details zien zoals deuren en hekken, vensters en gootklossen.

Ook de stolp in de kunst is vertegenwoordigd: met werk van Jannie Kuiper (Warmenhuizen en omgeving), Dirk Breed (Stolp aan de Westfriese Dijk) en Pablo Picasso ('Les trois Hollandaises').

Vok Kay, aan het woord in *De Stolp te Kijk*.

Nu te bestellen

De Stolp te Kijk telt 120 pagina's (formaat 22 x 22 cm) en rond 200 afbeeldingen: foto's, (bouw-)tekeningen, plattegronden, bouw-details en repro's van historische kaarten en prenten. Met een voorwoord van John van Zuijlen, directeur van de Stichting Historisch Boerderij-onderzoek. Voor het beeldmateriaal werden diverse fotografen en archieven ingeschakeld. De omslag toont de boerderij Broedersbouw in de Beemster, een fraai lentebeeld van Floris de Jong dat ook de Boerderijkalender 2003 heeft gesierd. De vormgeving is van Rolf Kliffen en de druk is van Kunstdrukkerij Mercurius.

Het boek is een uitgave i.s.m. Stichting Uitgeverij Noord-Holland. Verkrijgbaar bij de boekhandel voor € 19,50. Leden kunnen met het inzenden van de bon op pagina 13 het boek voor deze prijs zonder portokosten thuisbezorgd cq toegestuurd krijgen. Afhalen bij het secretariaat kan ook: voor de prijs van € 17,50 (vooraf bellen). T 072-5816888 (ma-vrij 10.00-13.00 uur). ▲

Bij Koning is eigenlijk elk jaar **'Jaar van de Stolp'**

Dorpsstraat 37 / Schellinkhout

BOUWKUNDIG ONTWERP-
EN TEKENBUREAU
KONING BV

SCHREPEL 12 DE GOORN - TEL.: 0229 - 540996

WWW.MAARTEN-KONING.NL

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij **De Veenhoop**

Hoornseweg 2
1687 ND WOGNUM
telefoon 0229 57 22 57

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.
Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steenriet
vanaf € 1,85 ‰

*Voor verantwoord
tweede gebruik
van uw stolp*

Architektenburo Cornelis de Jong bna of

Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster
telefoon 0299 681407, fax 0299 683473
e-mail abcdj@xs4all.nl, website www.abcdj.nl

Heeft u bouwplannen?

Bouwer van burger- en utiliteitsbouw,
restauratie, renovatie, onderhoudswerken
en projectontwikkeling.

Akerbouw b.v.
Geesterweg 6a
1911 NB Uitgeest
0251-315817

Nederlands Verbond
van Ondernemers
in de Bouwnijverheid

Frans Commandeur

Tuinontwerpen

- ontwerp en advies
- projectbegeleiding
- aanleg en onderhoud
- (authentieke) fruitbomen

Bernhardstraat 23, 1616 SH Hoogkarspel
tel: 0228-567263 • fax: 0228-567283
mobiel: 06-51207915
www.franscommandeur.nl

Robijnstraat 64-68 Alkmaar
tel. (072) 515 65 64
fax (072) 512 55 46
internet: www.bregman.nl

BURGERBRUG

UNIEKE KANS! RIJKSMONUMENT TE KOOP!

Deze fantastische stolpboerderij is door zijn imposante uitstraling een parel in het Noord-Hollandse landschap. Vele toeristen en schilders hebben in de loop der jaren dit monumentale pand vastgelegd. Het pand (bj.1670) heeft een zeer rijke historie (uitgebreide documentatie aanwezig) en staat op maar liefst 6850m².

De huidige eigenaar heeft het voorhuis en het achterhuis geheel gerenoveerd en als woning in gebruik genomen. De deel is werkelijk een plaatje en bij betreden waant men zich terug in de tijd. Mooie authentieke details zijn gecombineerd met moderne bouwmaterialen van vandaag de dag, zonder het karakter aan te tasten. De rieten kap is onlangs geheel nieuw aangebracht.

Het pand is multifunctioneel te gebruiken. Er zijn nu 6 slaapkamers en 2 badkamers, maar er zijn mogelijkheden genoeg om dit, in welk zin dan ook, te veranderen. De enorme tuin biedt u zeer veel mogelijkheden. Aan de achterzijde staat nog een paardenstal. De tekst is eigenlijk nog te kort; we kunnen nog wel even doorgaan. Wij nodigen u van harte uit deze parel eens met eigen ogen te bekijken!

Aanvaarding in overleg.

Vraagprijs: € 875.000,- k.k.

GROTE SLOOT 25

What's in a name..?

In nieuwsbrief 38 beschreef mevrouw Wigman-Kern haar zoektocht naar het woord *stolp*. Zij kwam daarbij vooral in het gebied van de Baltische staten terecht. Met de voortzetting van haar speurtocht komt zij tot nieuwe ontdekkingen.

Tja, wat zegt een naam (nou helemaal)... Een prachtig voorbeeld zou ik kunnen geven aan de hand van twee verschillende betekenissen die ik heb gevonden voor ons ene woord *stolp*:

In taal 1: *huis zonder dak*.

In taal 2: *huis mét dak*.

Na zo'n vondst kun je twee dingen doen; de hele kwestie opgeven- of stug doorgaan tot aan het hopelijk niet bittere einde. Ik kies voor doorgaan, al zullen er vast nog enkele horden moeten worden genomen. Naast de moeilijkheid van verschillende betekenissen is er een tweede probleem: dat van de vele volksverhuizingen in het verleden, zoals die in onder andere in het gebied tussen Moskou en de Oostzee hebben plaatsgevonden, met name door Slavisch sprekende stammen. Die trokken namelijk niet alleen noordwestwaarts maar gingen (cq hun nazaten) later terug naar hun thuisland vanwege het daar milder geworden klimaat en/of het gevaar van de Germanen. Zo weten wij niet of het thans in het Russisch in drie varianten *stolp*, *stolb* en *stolbov* voorkomende woord voor ons *stolp* oorspronkelijk uit het enorme gebied van de Slavische talen hier naartoe is gebracht -en weer mee teruggenomen-, of dat ons woord hier eerst was en door de zich terugtrekkende Slaven werd meegenomen. Misschien ook dat wij wel een ander geboorteland voor het woord moeten zoeken, ondanks het feit dat wel werd aangenomen dat *stolp* van Russische origine is.

Reis door tijd en taal

Het derde probleem is de tijdsbepaling. Wanneer werd waar wat gezegd? 'Wie skroift, die bloift' aldus de West-Friezen en ik denk dan 'zuks moste ze opskroive, vezelf' en wel bijtijds. Dan hadden we nu de nodige data om te bekijken waar *stolp* het eerste werd genoemd en in welke hoedanigheid.

Wat het Slavisch betreft, dat kreeg pas rond het jaar 1.000 na Chr., via de bijbelvertaling uit het Grieks naar het Bulgaars een alfabet, het Griekse -cyrillische-, met enkele aanvullingen. Voordien is dus niets opgeschreven. De genoemde bijbelvertaling kreeg de naam 'kerkslavisch' en werd uitsluitend

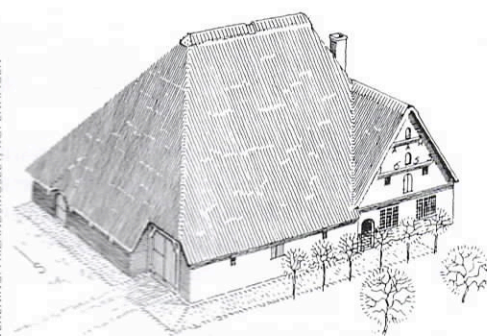
gebruikt in de literatuur en door geletterde kloosterlingen. Het kan echter nóg ingewikkelder. Het Oudbulgaars is de oudste schriftelijk vastgelegde taal. Wat nu 'Russisch' wordt genoemd, ontstond pas eind 18^e eeuw uit een Slavisch dialect rond Moskou, maakte zich los van het Kerkslavisch, maar hield wel diens alfabet aan. Wat nu de Germaanse talen betreft: het IJslands wordt de meest conservatieve Germaanse taal genoemd want het overleefde een lange bezetting door de Denen. En wat vinden we in het IJslands? *Stolpi*... voor pilaar en zuil. Waarmee we terug zijn bij de beginvraag 'what's in a name'? (wordt vervolgd)

Beschikt iemand over een uitgebreid woordenboek van de Baltische talen Lets en Litouws? En zou daar in willen zoeken naar woorden die betrekking hebben op ons stolp (graag dan een bericht aan de redactie). Wellicht vindt mevrouw Wigman dan zowel het nest als wel het ei van Columbus.

Nogmaals stolpen in Duitsland

Wilma Eelman, die zich intensief met de bouwhistorie van de (met name Texelse) stolp bezighoudt en voor de Boerderijenstichting de stolpen-inventarisatie uitvoerde, reageerde op het artikel in nieuwsbrief 38. Over de herkomst van *stolp* citeert zij het boek van Haslinghuis & Janse in het verklarend woordenboek van de westerse architectuur en bouwhistorie: 'sommigen zien verwantschap met het Deense woord *stel-*

TEKENING: FRIJLANDSMUSEET, KOPENHAGEN

Haubargboerderij te Eiderstedt.

pe (=stijl). Gecombineerd met het Russische *ctolb* pleit het volgens Wilma voor de Baltische herkomst vanwege de houtimport.

Wat betreft de Duitse neefjes van de stolp: Uit het artikel van Johannes Rickers 'Friesische Bauernhäuser im Kreise Rendsburg' (Heimatkundlichen Jahrbuch Kreis Rendsburg, 1960) noemt de auteur een aantal stolpen in Eiderstedt. Wat bij ons een vierkant heet, wordt in Oost-Friesland 'Gulf' genoemd; in Friesland 'gol' en in Groningen 'golf'. In Eiderstedt en Elbe-inpolderingen als Dithmarschen ook 'Vierkant'; in Oldenburg en oostelijk Ostfriesland 'Fack' en verder in de Wilstermarsch 'Stohl' en in de Krempenmarsch 'Barg'. Naar het 'Gulf' is deze stolpvorm bij bouwkundigen bekend als 'Gulphaus' maar ook als 'Haubarg'. In tegenstelling echter tot onze stolpen in Noord-Holland en de tsjelpen in Friesland hebben deze boerderijen meestal een ankerbalkgebint in plaats van ons dekbalkgebint en soms ook een jukbalkengebint. Onder invloed van de Hollandse kolonisten in de tweede helft van de 12^e eeuw -die tot diep in de 17^e eeuw doorging- werden de koeien op de Noord-Hollandse/Friese wijze gestald: met de koppen naar de buitenmuur. ▲

Vrienden zoeken legaten

De Boerderijenstichting wil via nog te verwerven legaten een fonds stichten waaruit grotere en kleinere restauraties en/of reparaties aan niet-monumentstolpen mede kunnen worden gefinancierd. Het is een poging om het aloude 'Schilstrapotje' (dat helaas is opgeheven) weer in ere te herstellen en tevens aanzienlijk uit te breiden. Van het fonds moet een sterke stimulans uitgaan voor stolpbehoud. We verwachten dat de provincie bij een succesvolle opzet het fonds eveneens substantieel wil aan-

vullen. Hiervoor zijn een aantal stappen nodig. Allereerst gaat de Boerderijenstichting het Noord-Hollandse notariaat benaderen om te wijzen op de mogelijkheid de Vrienden van de Stolp te legateren. Mr. Erik Postmus van de maatschap Schreurs & Van Duin Abma Van Eeuwijk Notarissen Advocaten is bereid gevonden te helpen bij de eerste stappen. We houden u op de hoogte van de ontwikkelingen. Of hebben we u nu al op een idee gebracht? ▲

Boeren in de stolp (2)

Op 29 september 2003 hield Kees van der Wiel in het kader van de cursus De stolp Stap voor Stap een boeiend verhaal over de agrarische geschiedenis van Noord-Holland. Zijn verhaal legt een link tussen dit onderwerp en de bouwgeschiedenis van de stolp Van der Wiel heeft zich er altijd over verbaasd dat in het prachtige standaardwerk over de stolp van Brandts Buys zoveel over de bouw en het uiterlijk van de stolp te vinden is, maar zo weinig over het doel waarvoor het gebouw diende, namelijk als bedrijfsgebouw met een agrarische functie.

De cursisten bezitten inmiddels het verslag van de cursusavond waarin dit verhaal is opgenomen. De redactie is verheugd over de mogelijkheid het verhaal ook in deze nieuwsbrief te kunnen publiceren.

In deze nieuwsbrief het tweede deel van het verhaal.

Slechtere tijden

Na 1650 ging het een stuk slechter met de Noord-Hollandse kaas. De productie was fors toegenomen, maar de afzet niet. Die ondervond juist problemen van groeiende concurrentie en overheidsbescherming van de eigen boeren in het buitenland. Tussen 1630 en 1730 is de groei van het aantal huizen vrijwel tot stilstand gekomen, alleen de nieuwe droogmakerijen en de Zaanstreek groeien nog in aantal huizen, in West-Friesland liep het aantal huizen al met zeventien procent terug. Het is deels het gevolg van een ontwikkeling naar grotere bedrijven. De kleinere bedrijven moesten afhaken in deze moeilijker tijden. De stolp wordt nu de standaard bedrijfsvorm (en maat).

In de honderd jaar tussen 1731 en 1832 is er in het hele Noord-Holland boven het IJ een teruggang in bevolking en huizen-aantal (-19%). In West-Friesland zelfs van -85 procent. Het leven van de boeren in de achttiende eeuw (tot 1770) werd getekend door diverse rampen van veeziekten (runderpest) en andere plagen, die soms meerdere malen achter elkaar vrijwel de gehele veestapel te gronde richtten. De omvangrijke handel in vee werkte de verspreiding van de ziekte extra in de hand. De runderpest-epidemieën hadden tot gevolg dat het vee in deze eeuw gaandeweg van uiterlijk veranderde: van overwegend roodbont werd het steeds meer zwartbont. Behalve de veeziekten stegen ook de belastingen en polderlasten aanzienlijk, onder meer vanwege de paalworm die al het houtwerk in de waterwerken aanvat, terwijl de kaas lange tijd weinig opbracht. Vooral tijdens de runderpestcrises gingen heel wat boeren failliet. Traditioneel hadden zij dan het recht van 'spade steken'. Dat wil zeggen dat zij de boel de boel mochten laten. Het land en het bedrijf ver-

vielen dan aan de (dorps-)gemeenschap, die het soms bij opbod verkocht. Ook veel gasthuizen, weeshuizen, en andere renteniers hielden gaandeweg hun risicovolle beleggingen in land voor gezien en trachtten het op een gunstig moment te verkopen. Vaak aan de pachters tegen 1800 wat beter bij kas kwamen te zitten. Met name in de polders en vooral in de Beemster werden veel boeren zo geheten 'eigen-boeren'. Deze slechtere tijden waren geen ideale periode om veel nieuwe boerderijen te bouwen. Dat kwam pas weer toen vanaf ca. 1770-1780 de schade van het gebrekkig onderhoud in de eeuw daarvoor weer wat kon worden ingehaald.

De gouden tijd 1850-1880

Kaas, het commercieel product bij uitstek van boerend Noord-Holland, kende een grote afzetmarkt. Tot in Brazilië werd in de 18^e eeuw Noord-Hollandse kaas verhandeld. Een aardbeving in Lissabon die in 1755 een groot deel van deze belangrijke doorvoerhaven verwoestte, leidde op de kaasmarkt in Alkmaar onmiddellijk tot een daling van de prijs met meer dan 25 procent. Aan de kaasprijzen in de 19e eeuw is veel af te lezen. Met name de periode 1850-1880 was een gouden periode voor veel Noord-Hollandse boeren. Door de industrialisatie van Engeland en Duitsland was de vraag naar voedselproducten in de steden daar bijna onbegrensd. Hierdoor steeg ook de welvaart op het Noord-Hollands platteland navent: dit was de tijd van de rijk getooide kappen

der vrouwen en de mooi betuigde sjezen van de boerenstand. Ook de pachtprizen stegen en veel land werd door opvolgingen cq. erfenissen opgesplitst. Hierbij ter illustratie de situatie in Midwoud in 1823 en ter vergelijking in 1882: meer percelen en meer huizen. Het aantal huizen nam in bijna elk dorp met de helft toe door de mogelijkheid van kleinere boerderijen; hiermee kwam ook weer een flinke vraag naar nieuwe stolpen. Zo verschijnt er ook een boekje met aanwijzingen voor het bouwen van een 'boerenplaats' in Noord-Holland.

De Amerika-handel

Een nagalm van de gouden periode vormen de lucratieve jaren van verkoop van fokvee naar Amerika tussen 1880 en 1885. De Amerikanen betaalden ongehoorde prijzen voor de Noord-Hollandse koeien, stieren en kalveren, toen zij ontdekten dat zij hier de ideale melkkoe voor de opbouw van hun moderne zuivelindustrie konden vinden. Beroemde import-koeien waren bijvoorbeeld 'Lady of Midwoud' en 'Maid of Twisk'. De vreugde was echter van korte duur en de handel hielp er een gevaarlijke concurrent mee op de been. De koeien werden in Amerika 'raszuiver' doorgefokt m.b.v. een stamboek. Ook de Hollandse verkoper wist de Amerikanen vlot van de begeerde stamboekpapieren te voorzien. Eén van de kenmerken van het melkrijke vee was in de ogen van de Amerikanen dat het zwartbont was. Vandaar dat de Noord-Hollandse boer het al snel had over koeien 'met Amerikaans haar' en kon geen enkel kalf met een rood vlekje de slager meer ontlopen. Eenmaal voorzien sloten de Amerikanen toen de gelederen: alleen nog vee uit eigen fok werd toegelaten. De naam 'Holstein Friesian' die de Amerikanen aan

FOTO: FLORIS DE JONG

Koeien zijn nog sporadisch op 'de lange regel' te vinden.

FOTO: ELA TILGHINKAMP

Het 'nieuwe boeren'. Het gezin Groenewegen, aan het woord in het boek *De Stolp te Kijk*.

hun stamboekvee gaven, berust op een misverstand uit een oud veehandboek dat de oorsprong van het vee in Sleswijk-Holstein zag. Van alle in Amerika geïmporteerde koeien kwam daar echter nog geen één procent vandaan. Vrijwel alle runderen waren afkomstig uit Noord-Holland en Friesland. Protesten om de naam te wijzigen in Dutch-Frisian haalden niets uit, omdat de Amerikanen niet van een in hun ogen goed klinkende merknaam wilden afstappen, ook al erkenden ze dat die nergens op sloeg.

Honderd jaar later zou uit internationale proeven blijken dat de beroemde Nederlandse melkkoe die de hele wereld had veroverd uiteindelijk bij lange na niet zo productief was als zijn Amerikaanse en Canadese achternichten. Deze nakomelingen van oorspronkelijk Noord-Hollandse koeien waren in die honderd jaar veel efficiënter op melkgift geselecteerd dan de Hollandse koeien, waarbij in een traditie van keuringen uiterlijk en maat (steeds kleiner) ook een belangrijk criterium waren. Die aandacht had hooguit nut voor de steeds onbelangrijker wordende slachtwarde van het rund, maar ging ten koste van de melkproductie. Het was een pijnlijke ontdekking die veel oudere boeren met moeite konden verwerken, maar die uiteindelijk tot gevolg had dat inmiddels alleen nog Amerikaanse koeien in de Hollandse weiden rondlopen.

Landbouwcrisis 1880-1900

De moderne, fabrieksmatige zuivelindustrie in de Verenigde Staten en Canada werd sinds 1880 mede door de nieuwe stoomschepen een geduchte concurrent, vooral op de Engelse markt. De Amerikanen

dicteerden in Londen de prijs en die lag aanzienlijk onder wat de Nederlandse boeren tot dan toe gewend waren. Bovendien begonnen de klachten over de kwaliteit van de kaas en de boter toe te nemen. Na 1900 zien we in antwoord de opkomst van de kaasfabrieken in Nederland: het kaasmaken werd daarbij voor een aantal boerderijen of een dorp gezamenlijk gedaan. De melkproductie werd daardoor efficiënter benut. Zo kon ook 's winters bijvoor-

beeld het kaasmaken nog rendabel doorgaan. Tevens werden er fokverenigingen opgericht ter verbetering van de kwaliteiten van het vee.

In sommige streken (Opperdoes, Grootebroek, polder de Grootslag) zien we in deze periode een vrij grote overschakeling op de tuinbouw die met de betere verbindingen lucratief werd. Meestal was het niet de veeboer zelf die op tuinbouw (groente en aardappelen) overschakelde, maar besloot hij uit financiële overwegingen een deel van zijn land (doorgaans het achterste deel, aan de sloot) te verhuren aan een knecht die wel voor zich zelf wilde beginnen.

Het veeteeltbedrijf bleef bestaan waar het het meest lonend was, maar moest het hebben van efficiëntere benutting van grond (betere bemaling met stoomgemalen), vee (fokkerij) en arbeid. Veel knechten en meiden verloren in deze tijd hun baan en trokken naar de stad. In de veedorpen nam omstreeks 1900 overal de bevolking af, terwijl in de tuinbouwgebieden de bevolking juist groeide, omdat per hectare om veel meer arbeidskrachten vroeg.

Bij die grotere efficiency hoorde volgens de spreker ook dat veel van de kleine veeteeltbedrijven moesten afhaken en dat de grote vaak weer terug moesten naar de min of meer optimale grootte van circa 16 koeien op 20 morgen grond = 18,5 hectare, waar de stolp op gebouwd was. Spreker liet een voorbeeld boekhouding zien van zo'n bedrijf uit de Beemster van 100 jaar geleden, die voorreikt dat een boer met zo'n bedrijf in die tijd een exploitatie winst haalde van f 500. Dat was nauwelijks meer dan de f 400 die hij zijn knecht per jaar betaalde. Vandaar dat deze loon-

kosten uiterst zuinig werden bekeken. De nabijheid van de stad was echter in de lonen goed te merken.

De mechanisatie van de boerderij liet echter nog lang op zich wachten. In 1926 hield het Provinciaal Elektriciteitsbedrijf samen met een fabrikant een grote campagne op kermissen en dorpsfeesten om de elektrische melkmachine te promoten. Zelfs boeren die hem kochten vonden hem (de stroom) in de praktijk te duur. Pas toen in de jaren '50 van de vorige eeuw de vrije zaterdag doorbrak, werd het melken in het weekend zo duur, of zo'n rotklus, dat binnen drie jaar bijna geen boer meer zonder kon. Tot de Tweede wereldoorlog bleef de stolp in zijn oude vorm nog volop gebouwd, zoals diverse bouwtekeningen laten zien. Alleen het woongedeelte begon langzamerhand een iets prominenter plaats in te nemen.

De veehouderij van nu

In de laatste 40 jaar is er in de veehouderij in Noord-Holland tenslotte meer veranderd dan in de hele vier eeuwen daarvoor. Sindsdien brak de tractor, de melktank en de loopstal en uiteindelijk de melkrobot door. Door schaalvergroting en mechanisatie werd de stolp als bedrijfsgebouw totaal onbruikbaar. Het moderne landbouwbedrijf vroeg om voortdurende nieuwe investeringen. Veel boeren kwamen voor de keus: stoppen of uitbreiden. Als de buurman ophield kon de ander weer uitbreiden: één op de vijf bedrijven bleef.

Dezelfde melkproductie kon in stand gehouden worden met minder mensen en met minder koeien. Met name de afgelopen dertig jaar is de productie per bedrijf enorm toegenomen. Evenredig verloren dus vier op de vijf stolpen hun agrarische bestemming. In het gunstigste geval werd de stolp geheel ingericht als woonhuis van de boer (die er een nieuw bedrijf naast zette). Het betekende ook dat de boer een éénling werd in zijn woonomgeving -en ook in cultureel opzicht geïsoleerd raakte. Het boerenbedrijf dat eeuwenlang vanzelfsprekend was voor het hele dorp, is nu een gespecialiseerde bedrijfstak geworden, waar de burens nauwelijks kaas van hebben gegeten. (Bewerking voor de cursusmap door Anneke Zandt).

Zie ook: *Paradijs der Runderen*, door Kees van der Wiel en Jan Zijlstra, in 2001 uitgegeven door Stichting Uitgeverij Noord-Holland, Wormer. ISBN 90-71123-59-6, 424 pagina's, € 40,-.

AGRITEAM MAKELAARS

TE KOOP Wormer, Engewormer 35

Stolpboerderij met 13.94.50 ha land

Prachtig gelegen stolpboerderij "Nooitgedacht" met diverse schuren op een kavel grond van 13.94.50 ha. Gelegen in de Groene Long van Noord-Holland.

Wonen in een rustige, landelijke omgeving en toch op slechts 20 minuten afstand van het centrum van Amsterdam. Een object met vele mogelijkheden.

Meer informatie bij agrarisch makelaar
G.M. van der Velden
van Agriteam Noord-Holland, 0226 355205.

Agriteam Noord-Holland Zandwerven 56 1715 KM Spanbroek
tel: 0226 355205 e-mail: spanbroek@agriteam.nl

WWW.AGRITEAM.NL

STEENHANDEL
MARTIEN MOL BV
Tel. 072 - 5091707 Fax 072-5095825
Postbus 60 - 1870 AB - Schoorl

- groothandel in oude bouwmaterialen
- in- en verkoop gebruikte straatstenen
- gebikte metselsteen - dakpannen - plavuizen
- wandtegeltjes - ijzerwerk - hekwerk - enz.
 - schouwen en oud sanitair

OPSLAG:
Zijperweg 20, industrieterrein Lagedijk
Schagen
Tel. 0224 - 215235

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

sander douma
architecten bna

1841 gb stompetoren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803

e-mail: post@sanderdouma.nl

Bel De Houtarts!

VAN LIEROP
Impregneerbedrijven B.V.

Ruim 40 jaar gespecialiseerd in:

- Onderzoek op houtaantasting
- Bestrijding houtworm, huisboktor en bonte knaagkever
- Zwamsanering op hout en muurwerk
- Constructief herstel van verzwakte balken en houtconstructies met epoxytechnieken
- Verkoop van producten voor vakman en doe-het-zelver
- KOMO, ISO 9001, VCA* gecertificeerd en lid NVO

Agriteam Noord-Holland Zandwerven 56 1715 KM Spanbroek
tel: 0226 355205 e-mail: spanbroek@agriteam.nl

WWW.AGRITEAM.NL

HEERHUGOWAARD NIJVERHEIDSPLEIN 7 (072) 574 18 56 www.vanlierop.nl

Boersen Bliksembeveiliging

U wilt bij onweer toch óók relaxed wonen?

- Bliksembeveiliging
- Overspanningsbeveiliging
- Aarding
- Inspectie

Molenveld 4a 1777 HP Hippolytushoef tel. (0227) 594640 fax. (0227) 594641
E-mail: info@boersen.nl Internet: www.boersen.nl

- Voor al uw: • Hout- en Timmerwerken
- Renovatiewerkzaamheden
- Onderhoudswerken • Kleine nieuwbouw

Tevens plaatsen wij
kozijnen, ramen en deuren

H.G. JONK & ZN
AANNEMINGSBEDRIJF

Westeinde 26-28 - 1636 VE Schermerhorn
Tel. (072) 502 14 90 - Fax (072) 502 25 13
e-mail: jonk.aannemer@planet.nl

STUKADOORSBEDRIJF

G.A. den Nijis

- Sierpleisterwerk
- Lijstwerk
- Gevelisolatie
- NOA erkend stukadoor

Laanenderweg 51a, 1812 PW Alkmaar
t. 072 5401470, f. 072 5405637, m. 06 55370131

Samensteller 'Informatie kleurgebruik' van
Westfries Genootschap en de Boerderijenstichting

J.C.J. van Kampen

Architectuurgeschiedenis

Kleurenadviseur

Meesterschilder

Per 15 mei nieuwe folder
Verantwoord kleurgebruik
in Noord-Holland.

Plevierstraat 38, 1742 AN Schagen, Tel: 0224 29 83 38, Mob: 06 103 004 63
e-mail: jcjvankampen@cicatrix.nl

De ronde schoorsteen

Vooral in de rijke landbouwperiode in de 19^e eeuw werden stolpen uitbundig versierd. Topgevels: in steen opgetrokken middenpartijen van de voorgevel; hoekpilasters in blokvorm en gootlijsten met rankwerk. Dakspiegels ook, en ronde schoorstenen. Deze, cilindervormige, schoorsteen zie je bij het 'Noord-Hollands' type in het dakvlak boven de voorgevel (het woongedeelte); bij het 'West-Friese' type ook wel in het dakvlak boven een van de zijgevels (de aanvankelijke woongevel) en ook boven de voorgevel -nadat in de 19^e eeuw de voorgevel hier een herenboerderij-indeling kreeg. De ronde schoorsteen is geen echt 19^e eeuwse fenomeen; op 18^e eeuwse prenten van Cornelis Pronk prijken ze ook al en bovendien zijn ze te ontdekken op afbeeldingen uit de renaissance-periode, op boerderijen maar ook op bijvoorbeeld raadhuisen. Architect Cornelis de Jong deed al eens enig speurwerk en had bij restauraties diverse ronde schoorstenen onder handen. De schoorsteen heeft spiraal-

vormige, geel gekleurde baksteenbanden en steunt op een achtkantig tussenstuk, overgaand in een vierkante voet met vaak een afbeelding van een wapen of koebeest en een jaartal; aan de bovenzijde afgedekt door een schaalvormige, stenen lijst. Om een cilinder te metselen werden gewone halve bakstenen wigvormig bijgehakt door de metselaar, dus niet in vorm gebakken. Wigvormig maken kan nu met een steenzaag. Geregeld wordt ons gevraagd wat de betekenis is van dit type schoorsteen. Wij houden het op sier. Maar er zijn wellicht ook nog onvermoede drijfveren en motieven aan ten grondslag. Zo horen wij ook van het met zo'n schoorsteen aangeven dat de stolp 'hypotheekvrij' is en meermalen, onlangs nog de door de heer Hoedjes uit de Wogmeer, de betekenis dat het aantal ringen de hoeveelheid land van de boer aangeeft: per ring zeven hectaren. Zijn er bevestigingen van deze theorieën? Laat het ons weten.

FOTO: HISTORISCHE VERENIGING HEMONY

Onze stichting stelt een bouwtekening van een ronde schoorsteen ter beschikking voor stolpbewoners. Overleg en advies is zeker noodzakelijk want niet op elke stolp past zo'n schoorsteen vanwege maatvoering en historische achtergrond. ▲

Lezingen

Tijdens een van de vele lezingen over stolpboerderijen, hield de Boerderijstichting een kleine steekproef naar de betrokkenheid van vrouwen bij boerderijen. Het ging er in kort bestek om, inzicht te krijgen in de mate waarin vrouwen actief waren op de boerderij en dat nog zijn. De lezing in kwestie werd gehouden voor 33 plattelandsvrouwen (Vrouwen van Nu) te Groot-schermer. De eerste vraag over het aantal vrouwen dat op een boerderij was geboren werd 11x positief beantwoord. Exact 30% van het aantal aanwezigen. Hoeveel vrouwen er op een boerderij hadden gewerkt werd 13x positief beantwoord! Kennelijk speelde het boerenbedrijf nog een rol op de arbeidsmarkt. Het aantal vrouwen dat nu nog op een boerderij woont, werd 4x positief beantwoord. Op een nog actieve boerderij slechts 2x! Dit betekent dat de betrokkenheid van plattelandsvrouwen (in dit dorp en omgeving) bij bewoning met circa 60%, en voor werk met bijna 90% zou zijn afgenomen.

Lezingenprogramma 2004

28 apr: Katwoude (Vrouwen van Nu)

18 mei: Koedijk (Vrouwen van Nu)

11 sept: Egmond-Binnen (POM)

14 sept: Zwaagdijk-West (VvN)

Nadere info en boekingen: secretariaat. ▲

Stolpjes

Heer van de Badhoeve

Wegens groot succes is de tentoonstelling 'Heer van de Badhoeve' in het Historisch Museum Haarlemmermeer (Kruisweg 1403, Hoofddorp) verlengd tot en met 30 sept. 2004. Openingstijden: dinsdag t/m zondag 13-17 uur. De tentoonstelling geeft een beeld van de vroegste ontwikkeling van de Haarlemmermeer en zijn meest beroemde boerderij 'De Badhoeve' en minstens zo beroemde Heer mr. J.P. Amersfoort, landbouwpionier en burgemeester.

Bliksem

De redactie ontving informatie over bliksembeveiliging van de fa. Boersen, Hippolytushoef, gekoppeld aan een aanbod voor onze leden.

Boersen meldt: Boersen Bliksembeveiliging houdt zich dagelijks bezig met het aanbrenge van bliksembeveiligingen ook op (u raadt het al) stolpen. Met 100.000 bliksem-inslagen per jaar is schade door inductie of directe blikseminslag een zeer groot risico voor uw woning en opstal. Hierdoor brandt per jaar menige stolp af. Is hiertegen te beveiligen? Jazeker! Een traditioneel aangelegde bliksembeveiliging door Boersen Bliksembeveiliging garandeert een beveiligingsgraad van 90% tot 99% tegen schade aan uw kostbare pand. Wij brengen bliksem-

beveiligingen aan conform de NEN1014 en geven op al onze installaties een keurmerk af. Tevens leveren wij op uw verzoek bliksembeveiligingen aangelegd conform de eisen cq de leidraad van Monumentenzorg. Zoals vermeld in het Besluit Rijkssubsidiëring Restauratie, is de aanleg van een bliksembeveiliging subsidiabel indien dit door de vergunningverlener als voorwaarde aan de vergunning is gekoppeld. Wat kost nu een bliksembeveiliging? Een goed aangelegde bliksembeveiliging kost zo rond de € 3.500,-. Uiteraard afhankelijk van de grootte van het pand en het type dakbedekking. Indien u uw pand reeds heeft voorzien van een bliksembeveiliging, maar u weet niet wanneer er voor het laatst onderhoud is gepleegd en of de installatie nog afdoende functioneert, doen wij u graag de volgende aanbieding: Wij inspecteren uw bliksembeveiliging, zodat u precies weet of uw installatie mankementen vertoont en welke. Tevens krijgt u een rapport overlegd, met daarin de keuringsklassen en alle meetresultaten. Indien uw installatie nog gewoon functioneert, is deze rapportage geldig voor uw verzekeringsmaatschappij. Genoemde inspectie bieden wij u aan voor € 85,-, incl. BTW, voorrijkosten en rapportage.

Boersen Bliksembeveiliging, Molenveld 4a, Hippolytushoef. T 0227-594640, F 594641, E info@boersen.nl, www.boersen.nl ▲

Darsdeuren met of zonder?

Elke stolp heeft een dars (of: dors), oorspronkelijk de ruimte waar -in een gemengd bedrijf- de graanoogst gedorst kon worden. Tevens het gedeelte van de boerderij waar de hooiwagens konden inrijden om het hooi te lossen in het vierkant; in de 'berg' of 'tas' (bij stolpen wordt overigens niet van 'deel' gesproken). De hoog opgetaste hooiwagens konden de dars binnen door de darsdeuren die om deze reden minimaal drie meter hoog zijn en naar buiten toe open werden gezet. Met de veranderingen in het boerenbedrijf (geen hooiopslag binnen de stolp) en met de bestemmingsverandering tot woonboerderij hebben de darsdeuren voor dat doel geen functie meer.

De grote houten darsdeuren zijn echter beeldbepalend in het aanzicht van de stolp, vooral als de darsdeuren aan de voorzijde zitten zoals in West-Friesland en in de veen- en kustgebieden). De West-Friese boer sierde in de rijke tijden de darsdeuren zelfs met lijstwerk op, met vaak ook nog een versierd bovenlicht. Ook zie je darsdeuren met een toegangsdeur ernaast of een 'mandeurtje' erin, een kleine toegangsdeur met witte omlijsting. Darsdeuren lenen zich ook voor de geschilderde naam van de boerderij, soms de afbeelding van een paard; op Texel zijn ze versierd met een witte boog.

Glas

Een steeds meer voorkomende ingreep is de vervanging van de houten darsdeuren door een glazen pui of het aanbrengen van vensters. Dat geeft in de woonstolp een zee van licht in de meestal bij het wooncomfort getrokken darsruimte. Maar het betekent bij darsdeuren aan de voor- (weg-) kant ook een aantasting van de stereotiepe, gesloten voorgevel. De associatie met een showroom dringt zich dan snel op; worden hier auto's verkocht?

Ons advies is: hou de darsdeuren in ere en als je een glazen pui aanbrengt dan op ca. anderhalve meter achter de darsdeuren en met een harmonische roederverdeling waarbij het schilderwerk in (donker-) groen. De oorspronkelijke deuren kunnen open zijn maar ook gesloten worden. In het geval dat de darsdeuren aan de achterzijde zijn gesitueerd, niet zichtbaar vanaf de openbare weg, kan de klamping door glas vervangen worden.

Geslaagde combinatie van glaspui achter darsdeuren. Bergen, Baakmeerdijk 7.

Darsdeuren met lijstwerk, toegangsdeur ernaast met rond venster erboven. Twisk, Dorpsweg K 111.

Foto's: Mart Groentjes.

Darsdeuren met bovenlicht en toegangsdeur ernaast met bovenlicht. Avenhorn, Grosthuizen 52.

Opdringerige glazen pui vervangt de darsdeuren. Twisk, Dorpsweg K 152.

Darsdeuren met mandeurtje en raam. Oosterblokker 39.

Darsdeuren met vensters tasten de oorspronkelijke dichte vorm aan. Hoogkarspel, Streekweg.

Darsdeuren met paardjes bij vaarboerderij. Assendelft, Dorpsstraat.

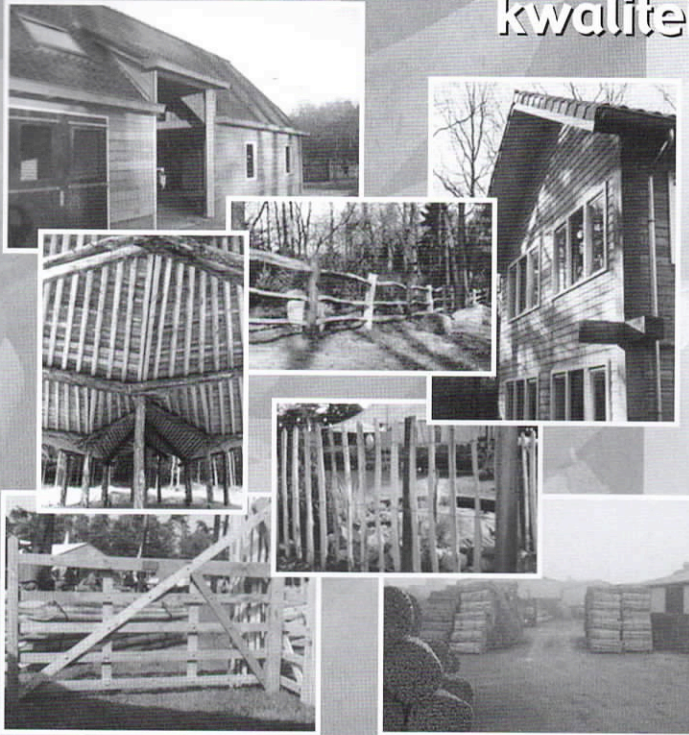
Darsdeuren met wat veel roedeverdeling. Barsingerhorn, achterzijde Hogebieterweg.

Op Texel zie je darsdeuren met een witte boog. Hopman's Hoeve, Pontweg, Den Burg.

FOTO: WILMA EELMAN

Houtproducten van Van Vliet, kwaliteit op 'duurzame hoogte'

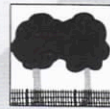

De enige beperking bij toepassing van Van Vliet hout is uw fantasie. Werkelijk alles is mogelijk met ons kastanje-hout, eikenhout, douglas en larix. Deze houtsoorten zijn van nature duurzaam zonder verduurzaamd te zijn! De duurzaamheidsklassen van onze houtsoorten zijn II en III, wat overeenkomt met een "levensduur" van 10 tot 25 jaar! Het hout voor onze houtproducten komt uit verantwoord beheerde bossen, waarbij we ook het door bosonderhoud vrijkomende resthout gebruiken.

Milieuvriendelijker kan niet!

Toepassingen:

- carports
- bijgebouwen
- tuinhuisjes
- schuren en bergruimten
- dierenverblijven
- origineel Engels hekwerk
- afrasteringspalen
- etc.

van Vliet Kastanjehout bv

Gooyerdijk 41 / 3947 NB Langbroek / Tel. 0343 - 45 44 00 / Fax 0343 - 45 20 04
www.vanvliet-kastanjehout.nl

Van Vliet Kastanjehout b.v., nummer 1 in duurzame kwaliteits houtproducten

buro architect w.schagen h.b.o. b.n.a.
leijerdijk 13 1733 ja nieuwe niederorp telefoon (0226) 411644 fax 413104

Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijenspuiterij

Volger 45, 1483 GA De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

Ruim Zicht

BOERDERIJEN ONDER HET ZAND
VAN AMSTERDAM NIEUW WEST

Marja van der Veldt

€ 18,50

ISBN 90 71123 65 0

Stichting Uitgeverij Noord-Holland
Postbus 40, 1520 AA Wormerveer, tel. 075 647 65 07

NIEUWE UITGAVE VAN

de stolp te kijk

J.J. SCHILSTRA | L. BRANDTS BUYS | C. DE JONG

Prijs 19.50

ISBN 90-71123-78-2

STICHTING Uitgeverij Noord-Holland
T 075 647 65 07 | F 075 647 67 11
www.uitgeverij-noord-holland.nl

De stolpen van Jaap de Wit

Boerderijen in en rond Schagen. Jaap de Wit weet er zo goed als alles van. Al jaren is hij bezig met het nauwkeurig in kaart brengen van de landelijke bouwkunst in deze regio, vooral die van zijn woonplaats Schagen. Zelf van boeren-komaf lag zijn belangstelling al vroeg bij de boerderij. Van zijn werk in de aannemerij hield hij de bouwkundige interesse en kennis over die hij aanwendt bij zijn serie verhalen en tekeningen voor o.a. de Schager Courant.

Vraag en aanbod

Antiek kabinet i.z.g.s.

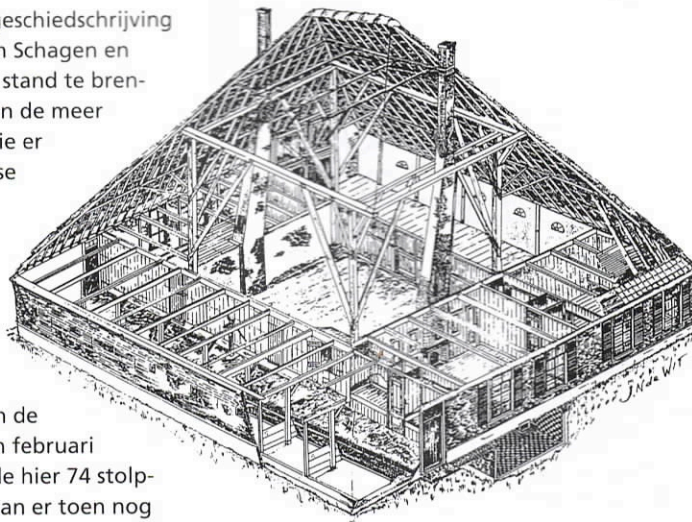
Afmetingen: max. hoogte 244 cm,
max. breedte 192 cm
Bovendeel: diepte 50 cm
Onderdeel: max. diepte 64 cm
Licht eikenhout.

Te bezichtigen na telefonische afspraak
0229-215927. Prijs n.o.t.k.

Museumboerderij Jan Lont op Wieringen wordt flink onder handen genomen. De skuurskot gerestaureerd, het interieur opgeknapt en de museale inrichting vernieuwd. Voorwaar geen kleinigheid, maar de werkzaamheden vorderen gestaag. Voor de tegelvloer in de museumboerderij zoekt men nog naar *grijze* estrikken. Wie ze heeft of weet waar ze te krijgen zijn, meldt zich even bij Museumboerderij Jan Lont (T 0227-512885).

In Nieuwsbrief nr. 38 is een foto geplaatst van de veemarkt in Purmerend, fotograaf Wijn Jel Jongens kiekte hier in 1978. Een van onze leden zou willen weten of er lezers zijn die weten wie de mensen op de foto zijn (in dat geval: bel het secretariaat). ▲

De Wit werkt aan de geschiedschrijving van het boerenleven in Schagen en hoopt een uitgave tot stand te brengen met de historie van de meer dan 100 boerderijen die er ooit in deze West-Friese marktplaats gestaan hebben. Een groot aantal is in de mist van de tijd verdwenen maar de inventarisatie die hij (samen met zijn vrouw) op verzoek van de Boerderijstichting in februari 2003 uitvoerde, leverde hier 74 stolpboerderijen op, waarvan er toen nog zo'n 25 agrarisch in bedrijf.

Eén van de fraaie tekeningen van Jaap de Wit.

Het verhaal achter de boerderij

Jaap de Wit, die geregeld archiefdiensten en het Kadaster bezoekt en ook alle Schager Couranten vanaf 1865 doorbladerde, heeft achter elke boerderij een verhaal ontdekt. Zoals het feit dat een familie gemiddeld een eeuw de boerderij bestiert, een periode waarin de boerderij drie keer van vader op zoon overging. Bij het overlijden van de vader moesten de kinderen het wel eens zijn over de opvolging en de verdeling. Zo niet dan werd het bedrijf openbaar verkocht. Natuurlijk werden tal van boerderijen in de loop der tijd verworven door burgers. De Wit: 'Ik vind het prachtig als mensen een boerderij op een verantwoorde manier verbouwen of herbouwen.'

In het kader van '2003 Jaar van de Boerderij' vroeg de redactie van de Schager Courant hem een serie van 10 van de meest kenmerkende boerderijen in de regio Schagen samen te stellen. De artikelen zijn in de loop van het jaar verschenen met daarna een samenvatting ervan in alle edities van het Noordhollands Dagblad. Eén ervan plaatsen wij hierbij. Op pagina 15 het verhaal over de stolp van de familie Sevenhuijsen in Warmenhuizen (iets aangepast). Met dank aan de Schager Courant.

Voor zijn belangrijke bijdrage aan de kennis over de stolpboerderij heeft de Boerderijstichting hem een Stolp-award toegekend.▲

stolpenwinkel

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: (alle bestellingen inclusief verzendkosten)

- ... ex. boek *De Stolp te Kijk* à € 19,50
- ... ex. Fietskaart 1: Hoorn-Hoogwoud à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 2: Medemblik-Hoogwoud à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 3: Schagen-Hoogwoud à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 4: Schagen-Callantsoog à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 5: Wieringen à € 2,-
- ... ex. Fietskaart Beemster-De Rijk-Zeevang à € 4,50
- ... ex. videoband *Stolp in Zicht* à € 16,-
- ... ex. dvd *Stolp in Zicht* à € 24,-

Bij de bestelling wordt een acceptgiro bijgeleverd.
Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
Per fax bestellen: 072- 581 68 87; per e-mail: stolpen@xs4all.nl

Woning & inboedel

Voordelig verzekerd bij Univé!

De voordelen:

- ✓ Complete dekking tegen scherpe premies
- ✓ Garantie tegen onderverzekering mogelijk
- ✓ Snelle schadeafhandeling
- ✓ Premiekorting bij Politiekeurmerk Veilig Wonen
- ✓ Afgelopen jaren is er gemiddeld 15% van de premies in de vorm van winstdeling terug betaald aan onze klanten

UNIVÉ
VERZEKERINGEN

Daar plukt ú de vruchten van!

Univé Hollands Noorden

Aandijk, Middenweg 58,
Bovenkarspel, De Tuin 19,
Medemblik, Vooreiland 8,
tel. 0227 - 54 00 40

RIETDEKKERSBEDRIJF
V.O.F. J.P. Kooijman

Ruigeweg 119
1751 HJ Schagerburg
Telefoon 0224 - 57 13 28
Fax 0224 - 57 31 68

Sfeer van Weijntjes

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Amsterdam Centrum - Amsterdam Z.O. - Utrecht
Nagden - Den Bosch - e-mail info@weijntjes.nl
Tel: 020 - 311 3646 - Internet: www.weijntjes.nl

MAATWERK IN:

KOZIJNEN
RAMEN
DEUREN
TRAPPEN
LIJSTWERK

Visser Hraam

Tel. (075) 617 79 84, Zaandam

ARNOLD'S
BOUWMATERIALEN

in- en verkoop
oude bouwmaterialen

met name:

oude handvorm metselstenen
(Waal-, Vecht- en Rijnformaat),
plavuizen, tegels,
oude straatklinkers, etc.

Corr.adres: Magnusstraat 19, 1741 GP Schagen
Tel/fax: 0224 - 21 72 11 Mobiel: 06 - 53 85 88 66
Opslag: Nijverheidsweg 14 Schagerbrug

NVOB

AANNEMERSBEDRIJF
BRAAK-BEEMSTER BV

Utiliteitsbouw • Bungalows • Bouwadvies
Verbouwingen • Onderhoud/Reparaties

Postbus 70, 1462 ZH Middenbeemster
Tel. 0299-681436/683201 - Fax 0299-683945

LAST VAN HOUTWORM?
BEL GRATIS: 0800 - 0242000

Attack Pestcontrol is reeds 35 jaar gespecialiseerd in hout-
verduurzaming en vogelwering.
Gratis vrijblijvend inspectie en advies.
Door heel Nederland.

ALKMAAR

ATTACK
DE BESTE VERDEDIGING

S.V.O.
GEDIPLOMEERD

VOORHEEN ZUURBIER'S ONGEDIERTEBESTRIJDING

de Zinger

Traditionele stijlinterieuren

*Ontwerp en uitvoering van
interieurbetimmeringen
in traditionele en
landelijke bouwstijl.*

Gespecialiseerd in:

*keukeninterieuren met onopvallend
geïntegreerd hedendaags comfort.*

Toonkamer en opslag:
Noorddijk 18, Noordbeemster
Telefoon 0299 690273
Geopend: dinsdag t/m zaterdag
van 11.00 tot 17.00 uur.

*Dealer van: Farrow & Ball
Traditionele verven en behang*

*Meer dan 100 authentieke kleuren
voor binnen en buiten.
Tevens voor de vakhandel.*

**Antieke bouwmaterialen
en restauratiewerken.**

Perfect bedrijfsgebouw voor agrariërs

Aan de Fuik 27 in Warmenhuizen staat een nagenoeg ongeschonden Noord-Hollandse stolp die wordt bewoond door Pieter Sevenhuijsen en zijn vrouw Lida. De enorme boerderij is een goed voorbeeld van wat eeuwen lang het perfecte bedrijfsgebouw voor agrariërs was.

De familienaam stamt uit het gelijknamige Zuid-Hollandse plaatsje. Via Egmond en Schoorl zijn de voorouders van Sevenhuijsen in Warmenhuizen beland. Omstreeks 1840 boerden Pieter Sevenhuijsen en zijn vrouw Maartje Dalenberg in Schoorl. Zoon Hendrik die daar in 1841 was geboren, trouwde in 1862 met Antje Paarlberg uit Warmenhuizen. Zij was natuurlijk een boerendochter, want in die tijd was het ondenkbaar dat een boerenzoon geen boerendochter tot vrouw zou nemen. Het jonge paar kocht een oud boerenhuis aan de Fuik nr. 15, vermoedelijk een langhuisstolp. Hierin werden hun eerste drie kinderen geboren. Aangezien Hendrik het tij mee had kon hij de eerste stenen leggen voor een nieuwe boerderij.

Vervangen

De stolpen van het langhuis- en West-Friese type werden in westelijk West-Friesland grotendeels vervangen door stolpen van het 'Noord-Hollands' type. Deze waren in het eerste kwart van de 17^e eeuw ontstaan in de droogmakerijen. Kan men van de eerdere stolptypes nog spreken van een in de tijd ontwikkelde vorm, de Noord-Hollandse stolp was zo functioneel, dat er sprake moet zijn van een regelrecht ontwerp. De grootschalige droogmakerijen rond 1625 schreeuwden om een groter en doelmatiger boerderijvorm. Die werd gevonden in de Noord-Hollandse stolp die zich ook snel verspreidde op het oude land vanwege de complete productie-eenheid voor de kaasmakerij.

Alles was gegroepeerd rond de hooiberg (het vierkant). De koestal aan de ene zijde en de dars aan de andere kant. De woning aan de voorzijde, meestal aan de weg en een ruimte om met een stookplaats aan de achterzijde. Wilde de boer meer koeien dan liet hij er eenvoudig een tweede vierkant bijzetten. Zo ontstond meer ruimte voor hooiopslag en werd de koestal automatisch langer. De darsdeuren, op het oude land altijd langs de wegwand, werden nu naar de achterkant verplaatst; in de nieuwe polders lag het land immers achter de boerderij.

Trend

Dat dit stolptype een perfect bedrijfsgebouw was, blijkt uit het feit dat hij driehonderd jaar lang vrijwel onveranderd kon blijven functioneren, zij het in aangepaste vorm. Ook Hendrik Sevenhuijsen dankte zijn oude boerderij af voor een nieuwe op hetzelfde erf. De afmetingen van deze stolp met dubbel vierkant zijn enorm. De frontbreedte is 18 meter en de lengte 21 meter. Er gaat een bijzondere bekoering uit van deze statige boerderij. De steens voorgevel is met groot vakmanschap in kruisverband gemetseld met strekke bogen boven de vensters. De lagewand van de koestal is listig verborgen achter de kroonlijst die de voorgevel dekt. Daar boven rijst het reusachtige rieten dak op dat met sierlijk in het riet gesneden krullen de glinsterende blauwe dakpannen markeert (de dakspiegel) en waaruit de ranke schoorsteen steekt. Boven op de nok prijkt een windwijzer in de vorm van een koe. Dit ontlokte vroeger aan de dorpsbewoners het verhaal dat Sevenhuijsen zelfs een koe op z'n dak had staan omdat hij zo rijk was. Inderdaad straalt de boerderij nog rijkdom uit. Hoewel de zonnerakken (luiken) langs de vensters ten prooi zijn gevallen aan de tand des tijds. Achter de statige voordeur met zijn gietijzeren deurroosters lang voorheen de koestal. Deze deur werd zelden gebruikt maar ongetwijfeld wel geopend voor Hendrik's laatste gang, in 1874.

Vaarboerderij

Gezien de lengte van de stolp konden er wel twintig stuks melkvee op de lange regel staan. Eén koe op een strekkende meter stal was de algemeen geldende stalwijze. Om al die dieren 's winters te kunnen voeren lag het hooi binnen beide vierkanten vol tot aan de hanenbalken. Van hieruit kon het via in de zolders aangebrachte luiken in de koestal worden gedeponneerd. Om voldoende hooi te bergen waren wel twintig volle pramen nodig. Geen boerenwagens, nee pramen want Hendrik's boerderij was een vaarboerderij. Dat wil zeggen dat de koeien en al het hooitransport van en naar de boerderij uitsluitend per schuit gebeurde omdat zijn hoeve destijds in een waterrijk gebied lag. Aangezien het hooiland zowel voor als achter de boerderij lag, werd het hooi aan twee kanten aangevoerd. Dat is de reden dat de grote hooideuren hier in het midden van de boerderij zijn geplaatst. Na het melken met hulp van

knechten en meiden werd onder leiding van moeder Antje kaas gemaakt in de weuning of zoutkamer. Dit vertrek was oorspronkelijk geheel betegeld en bevond zich achter in de boerderij. Op de plek waar eertijds de zoutkist stond, slaan nu zelfs nog zoutkristallen uit de tegelwand. Het was Hendrik's taak om de gerijpte kazen per bakwagen naar de Alkmaarse kaasmarkt te brengen en te verkopen.

FOTO: MART GROENTJES

De dubbele stolp aan de Fuik in Warmenhuizen.

Ruilverkaveling

Pieter Sevenhuijsen, Hendrik's achterkleinzoon, die nu de boerderij bewoont, kan hier alleen nog over mijmeren. Kaas maken had zijn grootvader nog wel gedaan, maar al gauw stond in elk dorp een kaasfabriek. De bedrijfsvoering is geheel veranderd. De ruilverkaveling die in Pieter's tijd is uitgevoerd, heeft geweldige verbeteringen teweeg gebracht. Het land kan nu over goede wegen worden bereikt en alles is rationeel en functioneel. Maar tijd blijft een onberekenbare factor want nu er eindelijk efficiënt geboerd zou kunnen worden, is het grandioze ontwerp van de stolp vrij plotseling verouderd en te klein geworden.

Regels

De schaalvergroting en uitgebreide regelgeving in de melkveehouderij, gepaard aan een onzekere toekomst, deed Henk, de vijfde generatie Sevenhuijsen, besluiten het ouderlijk erfgoed achter zich te laten. Zij vertrokken een aantal jaren geleden naar Canada waar zij een succesvolle veehoudersbedrijf beheren. Trekken zat de familie vroeger al in het bloed. Hadden Henk's voorouders in de schrale veengronden van Zuid-Holland in het verleden immers ook niet moeten kiezen voor een betere toekomst in de noordelijke kleigebieden van Warmenhuizen? ▲

STOLPEN IN HET NIEUWS Publicaties

Uit het Noordhollands Dagblad, verzameld door Ed Dekker, journalist.

Van een oude stolp in GROOTSCHERMER is alleen het geraamte over. Als begin van een nieuwe woonboerderij, omgeven door een traditionele boerentuin. De oude naam keert terug: 'Werk en rust'.

B en W van NOORDER-KOGGENLAND willen het behoud van stolpen stimuleren met subsidies. Stolpeigenaren kunnen in aanmerking komen voor maximaal € 25.000,- en € 20.000,- als 'zachte lening'.

Van concertzaal tot restaurant. Met de wisseling van eigenaar – eerst een pianist, nu een horecaondernemer - dient zich een nieuwe bestemming aan voor een monumentale stolpschuur in TWISK.

Een woon- en werkcentrum voor gehandicapten in EGMOND AAN DEN HOEF wacht op toestemming voor de verbouw van een stolp tot drie appartementen.

Een pittige klus in ENKHUIZEN. Alle 9.000 dakpannen van een forse stolp worden schoongespoten. Voorts wordt riet aan de binnenzijde van het dak – 600 vierkante meter – vervangen door houten platen.

Nieuwe stolpen zijn populair, zo wordt geconstateerd in WATERLAND. Met gelukkig daarbij groeiend respect voor de juiste verhoudingen, maatvoeringen en details.

Een 'boerderette' noch een burgerwoning, maar een nieuwe stolp met een volwaardige uitstraling in PURMERLAND. Hiertoe leidde overleg over de sloop van een vervallen stolp.

Op het vierkant en de voorgevel na wordt een stolp in ENKHUIZEN volledig nieuw opgetrokken als appartementencomplex voor gehandicapten. Het koetje als windvaantje op het dak zal terugkeren.

De gemeente TEXEL denkt na over regels voor nieuwe bestemmingen van stolpen. Daarom moet een stichting wachten met een plan voor een woonboerderij voor licht hulpbehoevende ouderen.

Een zoektocht naar gegevens over een onbekende stolp leidt via de krant naar AARTSWOUD. De foto uit 1928 is genomen op de dag van de sloop, één dag na het 25-jarig huwelijksfeest van de eigenaar. Op de foto staan ook geleende caféstoelen.

Net klaar met verbouwen brandt een kapitale woonboerderij in BARSINGERHORN af. Een straffe wind en het nieuwe rieten dak bemoeilijkten het bluswerk. Veel bluswater gleeed het riet af zonder door te dringen tot de brandhaard.

Het lot van een niet meer gebruikt stolpje in PURMERLAND is onzeker, mede door het ontbreken van een gemeentelijke monumentencommissie. Het oude stolpje wordt gezien als een mooi voorbeeld van een sober Waterlands boerderijtje. ▲

Op 9 maart ontving de Boerderijstichting de Oorkonde 2004 van de West-Friese Dansgroep Midwoud als waardering voor de bijdrage aan de instandhouding van de West-Friese folkore. ▲

In het kader van 2003 Jaar van de Boerderij verscheen 'Tekeningen van boerderijen in Koedijk'. Een uitgave van de Historische Vereniging Alkmaar met tekeningen van Gerrit Kooijman, gemaakt in de periode 1953-1956.

Kooijman was huisschilder en amateur-tekenaar en legde het hele bebouwingslint van Koedijk aan het Noordhollands Kanaal in ca. 300 tekeningen vast.

De tekeningen laten 36 stolpen en twee stolpschuren zien. Daarvan zijn er na 50 jaar inmiddels 17 gesloopt, bijna de helft. Van de stolp Kanaaldijk 264, waarin een Noodkerk was ondergebracht, is na brand in november 2002, nu nog het geraamte aanwezig. De Historische Vereniging Koedijk en de Boerderijstichting hebben bij het parochiebestuur herbouw bepleit.

De Historische Vereniging Heiloo stelde in het najaar van 2003 een interessante tentoonstelling samen over de boerderijen van dit dorp. Daarbij verscheen een overzicht van de 34 stolpen die Heiloo nog rijk is, in foto's van Nico Stroet, vervaardigd voor de stolpen-inventarisatie van de Boerderijstichting.

Nog te verschijnen is een boek met de boerderijen in Wormerland. De ongeveer 200 stolpen die er nog staan in Wormer, Engewormer, Wijdewormer, Jisp, Oost-Knollendam en Spijkerboor worden hierin in woord en beeld behandeld. Een publicatie die omstreeks mei 2004 het licht ziet. Te bestellen bij het Wijdewormer Journaal, Noorderweg 107, 1456 NL Wijdewormer, T 0299-421815. ▲

Nieuwsbrief nr. 39 van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', april/mei 2004.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10-13 uur), fax 072 - 581 68 87, e-mail stolpen@xs4all.nl
website: www.boerderijstichting.nl

Giro 338181 t.g.v. Boerderijstichting Noord-Holland, Bergen NH.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging en advertenties: Carla Buijsman, ipsis b.v., Zwaag (0229 - 27 27 00)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 2.100 exemplaren

De nieuwsbrief verschijnt 3 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Het bestuur van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

E. Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

M. Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

J. van Diepen (penningmeester)
Zuiderdracht 14, 1696 AL Oosterblokker

W. Messchaert (perscontacten, vierkantdeling)
Stierop 1, 1911 NG Uitgeest

S. Douma, Schermerhorn
C. de Jong, Middenbeemster
N. de Vreeze, Alkmaar
W. Schermerhorn, Grootchermer
P. Verhoeven, Heerhugowaard
A. Zandt, Twisk
A. Bolt, Rijsenhout
A. van Seijen, Driehuizen

De adviseringscommissie:

S. Douma, A. Geertman (boerenerven), C. de Jong en ing. P.J. Prett (secretaris).

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische en esthetische onderwerpen 'op locatie' uit te brengen. Voor een dergelijk (eerste) advies wordt een bijdrage van € 70,- in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan de secretaris van de adviseringscommissie: ing. P.J. Prett, Kanaaldijk 142, 1831 BA Koedijk.

Telefonisch dagelijks bereikbaar van 10-16 uur: 072 - 562 47 05.

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!
- Bij acceptgirokaart-overschrijving graag uw naam en adres vermelden.